სახალხო გაზეთი

№ 391 პარასკევი, 2 სექტემბერი, 1911 წ. წელიწადი მეორე. № 391

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კაპ., უკანასკნელზე—10 კაპ. ხაზი ადგილებიდან გაგვახიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კაპ., უკან—10 კაპ. სამკლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო ჯერ ხაოამს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „ხორაპან"-ში, მადათოვის ბულვარზე და ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც გაგვახიის გარეშე არიან, ან მთავარი განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და ვ. მეტლ და ამხ—ძის განცხადებათა ცენტრალურ განყოფილებაში მოსკოვში, მიასნიცკის ქ., ს. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში—მოხსენებაია 11, ვარშავაში—ძარმალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—ბირჟის მოედანი.

ბელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთის" რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3—მდე. საღამოთი 5-დან 7-მდე.

ბელ მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრ ფაები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან ნამუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქციის ადრესი: სახალხის ქ., დ. ნ. ხარაჯიშვილის სახლი, მიხაილი ეზოდან

ფოსტის ადრესი: редакціи и конторы

Тифлисъ, газ. „Сахалхо Гзета" п. ящ. 190.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთ შაურად.

დამატებიანი ნომერი (კვირისა) 7 კაპ.

ქთველ-ოლიური საპოლიტიკო და საოლიტერატურო გამოცემა.

ტფილისის მოქალაქენო!

ოც აგვისტოს გამოქვეყნდა ქალაქის ამომრჩეველთა სიები. ამ სიების შესწორება შეიძლება **მხოლოდ 3 სექტემბრამდე.** ამიტომ, გაშინჯეთ სიები და ვინც იქ მოხსენებული არა ხართ, **დაუყოვნებლივ მოსთხოვეთ** ქალაქის გამგეობას **სიების შევსება** და შესწორება. **ვინც 3 სექტემბრამდე** სიის შესწორებას არ მოითხოვს, არჩევნებში მონაწილეობის **უფლებას საბოლოოდ დაკარგავს.**

„სახალხო გაზეთი"

სურათებიანი დამატებით

1 ენკენისთვიდან წლის ბოლომდე

ღირს 3 მან. 20 კაპ.

ერთი თვით, როგორც ქალაქში ისე მის გარეთ . . . . **80 კაპ.**

ფოსტის ადრესი: ტფილისი, „სახალხო გაზეთი". (п. я. 190)
რედაქცია და კანტორა იმყოფება: **სახალხის ქ., ხარაჯიშვილის სახლში, შესავალი ეზოდან.**

დ. ყვირილაში

„**ოორაპნის**" სტამბასა და წიგნის მაღაზიაში **მიიღება ხელის მოწერა**

„სახალხო გაზეთზე".

აქვე მიიღება ყოველგვარი განცხადება ამ გაზეთში დასაბეჭდად

გიორგი დიმიტრის ძე, სოფიო გრიგორის ასული შანშაშვილები, დარო დიმიტრის ასული რობიტაშვილისა გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და მეგობართ დიდი ხნის ავადმყოფობის შემდეგ გარდაცვალებას, პირველი და მესამე დედისას, მეორე დედამთილისა

მარია (იგივე მარიამი) სვიმონის ასული შანშაშვილისას.

ცხედრის გამოსვენება პარასკევს, 2 ენკენისთვეს, დილის 10 საათზე (1 გონჩარნის ქუჩა, № 44) ჩუღურეთის ნიკოლოოზის ეკლესიაში; დასაფლავება კუკიის სასაფლაოზე. (3—1482—1)

ქ. ი. ზუბალაშვილის სახელობის სახალხო სახლი

ზ. ხ. ხ. ხ. ქართული ხალხური წარმოდგენების მმართველი წრე კვირას, 4 ენკენისთვეს, 1911 წ. ეღ. **ჩერქეზიშვილის** მონაწილეობით წრის სცენის მოყვარეთა დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება:

I. **„რაც გინახავს ვეღარ ნახავ"**
კომ. 3 მოქ. დაგარლისა.

II. **სიზმარი ტაინი სოვეტნიკისა**
პოლიტიკური პიუეტნდა, 1 მოქ. თარგ. ვ. ბახანაშვილისა.

მონაწილეობას მიიღებენ ქ-ნნი: გოგოლაშვილი, გოდერძი, ბაბვლი, ქართველიშვილი, ჩერქეზიშვილი, ბ-ნნი ანამგილი, ბაქრაძე, გოგინრიძე, ინანშვილი, მეტრეველი, ხალვაშია, ხვანელი, ნარი, ბახანაშვილი, მანშიაშვილი, ჭანკვატაძე, მანშიაშვილი.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

თეატრის ადმინისტრაცია დაბეჯითებით სთხოვს ხაზოგადოებას, ხმაზის ადგილებზე ნუ დასხდებიან. პატარა ბავშვების თეატრში და ფარდის აწევის შემდეგ დარბაზში შესვლა აკრძალულია.

ადმინისტრატორი ა. ჭიაბერ-შვილი. (3—302—1) რეჟისორი ა. ლ. წულუკიძე. მოლოგი წევრი ირემაძე.

ა. კ. გედევანიშვილის საბავშვო ბღი

ამით აცხადებს, რომ სწავლა დაიწყება ათ სექტემბერიდან. ბავშვები მიიღებიან 5-დან 7 წლამდე. ბავშვების ჩაწერა და დაწვრილებით ცნობების მიღება შეიძლება „ნაკადულის" რედაქციაში, გოლოვინის პროსპექტი, ზუბალაშვილის სახლი, № 8, ნ. ნაკაშიძესთან 12 საათიდან 2-მდის, ყოველ დღე კვირა-უქმეებს გარდა. (8—1475—4)

საბურთალოზე **მშვენიერ ალაგას**, ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდუბის მომავალ ხიდის მახლობლად დაიჭრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაკრებად ოთხ-კუთხ საკენი 80 კ.-დან. მსურველთ შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლოლას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე თაქთაქიშვილს, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე, საღამოს 5 საათიდან 8 საათამდე. (წ.—1147—130)

ტფილისის ქერძო სამკურნალო

გაფართოებულია და სტაციონალური განყოფილება
მოწყობილია 50 საწოლით.

განსაკუთრებითი სამშობიარო განყოფილება.
ქსენიევის ქუჩა, საკუთარი სახლები № 7, ვეტცელის" სასტუმროსთან.
ტელეფონი № 509.

სტაციონარულ ავადმყოფთა მიღება ყოველ თვის შეიძლება დღე და ღამე.
საამბულატორო ავადმყოფებს მიიღებენ სპეციალისტი ექიმები:

გედევანიშვილი ვ. ა. ნერვ. და ელექ., ორშ., და პარ. 10½—11 ს.

დავითაია რ. ს.—შინაგ. და ნერვებ. ყოველ დღე 1—2 ს.

მაღალაშვილი ვ. ვ. შინ., სამშ. და შაბ. 10—12 ს.

ქიქოძე ტ. ს. შინაგანი. ორშაბათობით და ოთხშაბ. 9—10 ს.

ანანეფოვი ვ. ფ. შინ., ორშ., ოთხშ., პარასკ. 2—3 ს.

მუსხელიშვილი ვ. ს.—თვალისა, ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2½ საათ., **დროებით წასულია.**

მზარეულოვი ფ. ი.—კანისა და ვენერ. ყოველ დღე, კვირის გარდა, 1—1½ ს.

შელაქაშვილი. ნ. ფ. ქირურ. და დამაკაც. ყოველ დღე 10—12 ს.

მაქედონძე შ. ა.—შინაგან და ბავშვ. ყოველ-დღე 12½—1 ს.

ორეშბოვსკი ნ. ს.—ყურისა, ყელისა და ცხვირისა. ორშაბ., სამშაბ., ხუთშაბ. და პარასკ. 12—1 ს.

ფირადოვი რ. ბ. ქირურ. ცისტოსკოპია და საშარდე მილების კატეტერ. ყოველ დღე 12—1 ს.

ხობოლევსკი ვ. ვ. ქირურ., ყოველ დღე, 9—11 ს.

ხუდაგოვი ა. ი. სამშობიარო და ქალის 12—1 ს. **დროებით წასულია.**

ნამლოგა „606"-ით

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი (Ehrlich-hata) აქვს აგრეთვე საკუთარი მიკროქიმიური და ბაქტერიოლოგიური ლაბორატორია, რომელსაც განაგებს ექიმი ე. გ. ფედოროვი. **დროებით წასულია.**

რჩევა ღირს 50 კაპ., საწოლები 2 მანეთიდან დაწყებული. ოპერაციონ-კონსულტაც., ელექტრონით წამ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა შეღავათ. საფასურით. (წ.—1089—550)

ქუთაისშ) თ. მთავრიშვილისა და ამხ. წიგნის მაღაზიაში იყიდება შემდეგი ჩაგუთარი გაძღეგმები: „ბუთანი", ქართული ენის საბელმძღვანელო, შესაძე და მეოთხე წელს სახმარებელი—შედგენილი ქუთაისის ქართულ გიმნაზიის მასწავლებლების: ი. ფეხნელი, თ. მთავრიშვილის და ხ. ყიფიანის მიერ; ფასი ყდით 17 მაური. „საქართველოს ისტორია", მოკლე სახელმძღვანელო, შედგ. ს. ქვარიანის მიერ. ფასი ყდით 2 აბაზი. „ქართული გრამატიკა", შედ. ნილ. ხუნდაძის მიერ, ფასი ყდით 3 აბაზი. „პირველი დარეგვა სამღვთო სჯულის სწავლებაზე, შედგ. არქიმან. ნესტორის (ყუბანეიშვილის) მიერ. ფასი ყდით 6 მაური. „ქართული წერის დედანი", შედგ. ს. დათეშიძის მიერ. ფასი 5 მაური. „საქართველოს ქარტა», ფასი ერთი მაური. „ქართული მოძრავი ანბანი", ფ. 2 აბაზი.

აქვე იყიდება რუსულ ენის ახალი სახელმძღვანელო მესამე და მეოთხე წელს სახმარებელი (методическая хрестом. по русскому яз.), შედგ. ჯაფარიძისა და ზედგინიძის მიერ, ფასი ყდიო 4 აბაზი; და აგრეთვე ყოველგვარი სახელმძღვანელო, რომელიც იხმარება დაბალსა და სამუალო სასწავლებლებში. სასწავლებლებსა და წიგნის მაღაზიებს დაეთმობათ: საკუთარ გამოცემებზე 20 პროც.; ზოლო სხვა წიგნებზე—10 პროც.—15 პროც. (ყდის ფასი ერთი მაურია). (4—1480—1)

ზუბალაშვილის

სახელობის სახალხო სახლში წარმოდგენების მმართველი წრის გამგეობა ამით აცხადებს, რომ ახლო მომავალში სახალხო სახლში მომუშავე **სცენის მოყვარეთა** რიცხვი გამრავლებული იქნება. ახლად მიღებულ სცენის მოყვარეებისათვის მიქიდნარე წლის განმავლობაში წრის **რეჟისორის ალ. წულუკიძის** ხელმძღვანელობით გამართული იქნება უსასყიდლო სისტემატიური მეცადინეობა **სახალხო ხელოვნების შესასწავლად.** როცა გამორკვევა ჩაწერილ სცენის მოყვარეთა ძალები, გამართულ იქნება მათი გამოსაცდელი წარმოდგენა. გამგეობა უმორჩილესად სთხოვს მსურველთ, ჩაეწერონ რეჟისორთან, წრის კანტორაში საღამოს 5—7 საათამდის. ადრესი: მიხეილის პროსპექტი, № 102, ბინა № 6. (3—792—1)

ქუთაისის ქართული გიმნაზია

ამით აცხადებს, რომ, თანახმად სამზრუნველო კომიტეტის დადგენილებისა, მომავალ სექტემბრიდან აღნიშნულ გიმნაზიის მოსწავლეებს წლიურად გადახდებათ სწავლის ფული. მოსამზადებელ კლასებში ექვსი თუმანი, ხოლო გიმნაზიის კლასებში—შვიდი თუმანი. (3—1477—2)

პროგიმნაზია ე. ხ. ლისიციანისა

ორივე სქესის ბავშვთათვის, მთავრობის პროგიმნაზიების უფლებებით. მისაღები გამოცდა პირველ კლასში 31 აგვისტოს, 1 და 2 ენკენ სთვეს, დანარჩენ კლასებში (მოსამზადებელში) 2 და 3 ენკენისთვეს დილის 10 საათზე. სწავლა დაიწყება 6 ენკენისთვეს. სერგეევის ქ., № 25. (5—1476—4)

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

გარეგან ყოველ დღე მოსასარგებლად ავადმყოფთათვის.

ვაგზლის ქუჩა, N 8. ტელეფონი N 695.

ე. ხ. ვაშაკაძე—ყოველ დღე, შინაგან ავადმყ. 9 ნახ.—10 ს.

ა. ნ. დიახამიძე—ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. სიფილ., კანისა და ვენერ. 11—12 ს.

ბ. ა. ბობოვი—ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. ყელი, ყური და ცხვ. სნეულ. 11—11½.

ვ. ხ. ტანიშევსკი—ყოველ დღე, კვირის გარდა. შინაგანი ავად. 11½—12 ს.

შ. ა. მაქედონძე—შინაგან და ბავშვთა ავადმყ. 1—2 ს.

ნ. ფ. შელაქაშვილი — ქირურგიული და ქალთა ავადმყ. 1—2 ს.

ბ. ვ. ხობოლევსკი—ქირურგ., ყოველ დღე, კვირის გარდა. 2—3 ს.

მიკროსკოპიული, ბაქტერიოლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; აგრეთვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მოსურგებით

ნამლოგა „606"-ით.

(წ.—1090—148)

ექიმი ქალი კბილისა ოლ. ელიზბარიშვილი-ბანტარიანი ღებულობს ავადმყოფებს ყოველ-დღე დილის 9—2 ს. და საღამოს 4—7 ს.; კვირა-უქმ. მხოლოდ დილის 9—12 საათამდე.

ვერა, ბელინსკის ქ., № 15, სახლი ელიზბაროვისა. (თ.—1451—98)

ექიმი ზ. ნ. მაგაკიანი შინაგანი და ბავშვთა ავადმყოფ. ხმეგიალური ავადმყ., კუჭისა და წელებისა. მიღება დილ. 10—11 ს. (ბავშვ.), და 5—7 ს. (ხაზოგ.). მიხეილის პროსპექ. N 36, ტელეფონი 388. 25—1442—17

ექიმი კბილისა ალ. სოლოლაშვილი იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე დილის 9—2 საათ. და საღ. 5—7 ს-მდე. კოლოგინის პრ., N 12, სახლი მდივნისა.

ექიმი ვ. მუსხელიშვილი მიიღებს თვალის ავადმყოფთ ყოველ დღე დილ. 9—11 საათ. გირჩინისა და დიდი მთავრის ქუჩ., N 67, **სახლი ხვანიშვილისა.**

სურამში

კბილის ექიმი

ნინო რცხილაძე

მიიღებს კბილით ავადმყოფებს. გ. ლომსაძის აგარაკი.

ექიმი ვ. ი. ჩხენკელი ქუთაისში.

შინაგან, საბავშვო და საბებიო სნეულებათა. იღებს დილ. 8—12, საღ. 6—8 ს. ორპირის ქ., გიორგი იოსელიანის სახლი. (თ.—1321—53)

ექიმი გ. ვ. ლოლოგარიძე

შინაგანი და ქალთა სნეულებანი.

იღებს ავადმყოფებს საღამოობით, ყოველ-დღე 5—7 საათამდე. კირპიჩნი შესახვევი, № 16, სახ. სვიმონოვისა. (თ—1426—22)

ექიმი შ. ა. ბიძელაძე იღებს **შინაგან და ბავშვთა სნეულებიანი** ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5 ნახ.—6 ნახ. საათამდი.

ექიმი ე. ი. მინასიანცი შინაგან, ბავშვთა, კუჭისა და ნაწლავ. სნეულებათა, პარიზელ პროფეს. Mathieu-ს სპეციალურ კლინიკიდან. ღებულობს დილის 9—11 ს.-დე და საღამოს 6—7 საათამდე.

ელისაბეტდის ქუჩა, N 39, ტელეფონი N 1067. (100—1117—3)

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო

მიხეილ გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილ. 12—1 ს., საღ. 6—7 ს., გაშინჯვა და გადაღება რენტგენის ხმიგებით. ვერა, ყორდანოვის ქ., N 20. (წ.—1249—97)

ექიმი ა. ნ. დიასამიძე კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილით 2—3 ს. საღამ. 6—7 ს. ხუთშაბათობით მხოლოდ დილით 8—9 ს. კვირაობით ავად. მყოფებს არ იღებს. მოსკოვის ქ. N 4 სახლი კაბაშვილისა. (ფ)

ექიმი ე. ვ. ვაშაკიძე იღებს შინაგან ხნეულებით ავადმყოფებს. დილით 8—9 ს., საღამოთი 5—7 ს. ბაქეს ქუჩა N 12. (—128)

შკალიერი

ძმ. ტარნოკოლთა

ძარხნისა

ტფილისის განყოფილება

ინყოფება ვოლოგინის პროსპექტზე, სახ. N 21, არტისტიულ სადგ., ტელეფონი N 355.

საწყობში ყოველთვის ბლომად იმყოფება შალიერი, რომელიც ძარხნის ფასებში იყიდება, 8 კაპ. 6 მ.-დე თოდი. ქარხანას აქვს საწყობები რუსეთის იმპერიის ყველა ადიდეს ქალაქებში.

შალიერის ნიმუშები იგზავნება უფასოდ. (50—1120—50)

ახალი ამბავი

ტფილისი

შინამრეწველობის კომიტეტმა დაადგინა, გაგზავნოს თიანეთის მაზრაში სპეციალისტი ინსტრუქტორი, რომელმაც ხელმძღვანელობა უნდა გაუწიოს იქაურ სართავ-საქსოვის სახელოსნოში მომუშავეთ.

მიწად-მოქმედისა და მიწადმფლობის დეპარტამენტი შეეკითხა სამეურნეო ეკონომიისა და სტატისტიკის განყოფილებას, რა შედეგი მოჰყვა კავკასიაში პურის კვალ და კვალ თესვასო. განყოფილება თავის მხრივ კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებას სთხოვს შესაფერ ცნობებს.

მეათე უბანში მიხეილის, ელისაბედის, დიდი მთავრის, ჩერქეზიშვილის, წყალისპირის, პასტერის მოლოკანის, გოგოლის და ანდრეევის **ქუჩები ძლიერ ცუდ მდგომარეობაში იმყოფება.** ქვაფენილი დიდიხანია არ შეუკეთებიათ და ისეთი ორმოებია, რომ ეტლებს გავლა ძლიერ უძნელდებათ, გარდა ამისა იმ ქუჩებზე, სადაც კონკის ლიანდაგი გადის, ქუჩის შუა გული ამაღლებულია და გვერდები კი ჩაკარდნილი, ეტლები ადვილად გადაბრუნდება. ამიტომ ტფილისის პოლიციმეისტერმა გუბერნატორს სთხოვა წინადადება, მისცეს ქალაქის გამგეობას, რაც შეიძლება მოკლე ხანში, შეაკეთოს ეს ქუჩები.

ქალაქის გამგეობის წევრი ნ. ჯ. ქოქჩაევი, რომელიც დასასვენებლად იყო წასული, ტფილისში დაბრუნდა და თავის თანამდებობის აღსრულებას შეუდგა.

ჯარში გაწვევა. წელს სავარჯიშოდ (28 დღით) ჯარში გაიწვიეს ის ახალგაზდანი, რომელნიც სამხედრო ბეგარის მოსახდენად 1910 წელს იყვნენ დაბარებულნი და კანთავისუფლებულ იქმნენ, რადგანაც პირველ ხარისხის შედავათი ჰქონდათ. ეს პირველი მაგალითია კავკასიაში. გაწვეულნი ახალგაზრდანი ტფილისის გუბერნიიდან არიან. გუშინ ხსენებულნი პირნი სამხედრო სამმართველოს სამმართველოში გამოცხადნენ, დღეს კი მათ შეამოწმებს ქალაქის სამხედრო საკრებულო.

ჩრდილოეთის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოება მომავალ იანვარში პეტერბურგში მეორე **სრულიად რუსეთის გამოფენას** აწყობს, სადაც გამოფენილი იქმნება სხვა და სხვა მცენარები თესლეულობა, და ნერგები, და აგრეთვე თესლეულობას გამრჩევ-გამრეცხველ გამშრობი მანქანები. **საზოგადოებას** განუზრახავს რუსეთის ყველა კუთხიდან და განსაკუთრებით კავკასიიდან რაც შეიძლება მეტი ნიმუშები იყოს გაგზავნილი. ამიტომ მიწ. მთავარ გამგის კავკასიის რწმუნებულმა ბოტანიკურ ბაღის დირექტორს სთხოვა ეხლავე შეუდგეს საჭირო თესლეულობის დამზადებას, როგორც ტფილისის ბაღიდან ისე სხვა განყოფილებებშიაც და წარადგინოს აგრეთვე იმის ხარჯთ-აღრიცხვაც, თუ რა დაჯდება ეს მომზადება.

ქ. შ. წ. ქ. გამავრცელებელ საზოგადოებას ილია ჭავჭავაძის ძეგლის ასაგებად კერძო სამკურნალოს ექიმებმა და მოსამსახურეებმა შემოსწირეს: მელიქიშვილმა 10 მან., ა. ლიუბლინსკიმ 5 მან., შ. ბიქელაძემ 3 მან., ა. დიასამიძემ 4 მან., ფირალაშვილმა 2 მან., დავითიანმა 2 მან., ორემბოვსკიმ 1 მ., X—1 მან., გ. მაღალაშვილმა 5 მან., მანსვეტაშვილმა 6 მან., მიხეილ გედევანიმ 5 მან., მუსხელიშვილმა 5 მან., ქიქოძემ 5 მან., გოგაძემ 10 მან., ფედოროვმა 3 მან., ანდრია ნოვაცკიმ 2 მან. და 3. კ. 1 მან. სულ 70 მანეთი.

მხატვრის კ. ქვათარაძის სურათების გამოფენა უკვე სამი დღეა რაც გაიხსნა. ორი დღის განმავლობაში (30 და 31 აგვისტო) უკვე 16 სურათი გაიყიდა.

რუს მუშების მიწვევა ქართველ მუშების მაგივრად. ტფ. ქალაქის საბჭოს ხმოსნად ნამყოფი ს. ზ. მირზოევი, რომელსაც წიფაში ქუჩების მოსაკირწყლელ ქვების დასამზადებელი ქარხანა აქვს, ამ ჟამად ტფილისში რუს და ბერძენ მუშებს აგროვებს წიფაში გასაგზავნად. აქამდე წიფის ქარხანაში ადგილობრი მცხოვრებნი (ქართველები) მუშაობდნენ, მაგრამ ს. ზ. მირზოევს შეუძლებლად უცვნია იმ ფასების მიცემა, რომელშიაც ისინი მუშაობდნენ.

რედაქციამ მიიღო ბ. ლ. მელიქსეტ-ბეკოვის წიგნი „სომხური სიძველენი აკერმანში (ბესარაბია). წიგნი სუფთადაა გამოცემული, 42 გვერდს შეიცავს და ხუთი მაური ღირს.

სამრეცხველოებში, საღებავ ქარხნებში და სხვა ასეთ დაწესებულებებში ფეჩებს ქვა-ნახშირით ახურებენ, სამეგარტლე კი საამისოდ არ არის მოწყობილი. კვამლის მილს ბოლოში ეკვარტლის ასაცილებელი არ აქვს გაკეთებული. ბოლი აწუხებს ახლო-მახლო მდგმურებს და გამვლელ გამომვლელთ ტანისამოსს უსვრის. ამიტომ პოლიციმეისტერმა ტფილისის გუბერნატორსა სთხოვა, წინადადება მისცეს ქალაქის გამგეობას შეიმუშაოს ფეჩების ქვა-ნახშირის გახურების საგალდებულო წესები და განსახილველად რაც შეიძლება მალე შეიტანოს ქალაქის საბჭოს კრებაზე.

ხორცის ნიხრი. ქალაქის სამეურნეო კომისიამ დადგინა, ძროხის ხორცზე გირვანქაზე 11 კაპ., ხოლო ცხვრისაზე 14 კაპ. შემოღოს. ქალაქის გამგეობამ ეს დადგენილება დაადასტურა და დასამტკიცებლად გუბერნატორს წარუდგინა.

◆ ამ დღეებში ნოვოჩერკასკში **გაუძარცვავთ იარაღის მაღაზია.** წაუღიათ რევოლვერები და პატრონები.

◆ **კავკასიის უნივერსიტეტის** საკითხი მინისტრთა საბჭოში ნაშობევს გაირჩევა. („ბათ. გაზ.“)

◆ **ბოტანიკურ ბაღის დირექტორი ა. ხ. როლლოვი,** რომელიც სამეცნიერო მიზნით საზღვარ გარეშე მგზავრობდა, **გუშინ ᲣᲙᲕᲔ ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲨᲘ** დაბრუნდა და ანასმდებობის **აღსრულებას შეუდგა.**

სასწავლებლებში

◆ **მასწავლებლის დანიშვნა.** დღეს კრება ექმნება ქალაქის საბჭოს სასკოლო კომისიას ქალაქის პირველ დაწყებით სკოლებში მასწავლებელ-ქალთა ამოსარჩევად.

◆ **სამრევლო სკოლების ეპარქიალურმა საბჭომ.** სამაზროში და საოლქო მეთვალყურეთა საშუალებით სამრევლო სკოლების გამგეთ დაწვრილებით ცნობები მოსთხოვა სკოლების მოსწავლეთა რიცხვისა და ამ სკოლების საერთო მდგომარეობის შესახებ.

◆ განმეორებითი გამოცდა თითქმის ყველგან დასრულდა. სწავლა ბევრგან უკვე დაიწყეს, ქართულ გიმნაზიაში კი სწავლა 4 სექტემბერს დაიწყება.

სასამართლო

◆ **ტფ. სასამართლო პალატის უფროსი თავმჯდომარე ნ. ნ. ლადოდა** ტფილისში დაბრუნდა ბათომიდან, სადაც სამსახურის საქმეთა გამო იყო წასული.

დაბრუნდა ტფილისში იმავ პალატის **პროკურორი** ა. ნ. სილინი, რომელიც დასასვენებლად **იყო** წასული.

◆ **გიმნაზიელ ქამაროვის გაფაცების საქმის** გარჩევა გუშინ დაიწყო, კავკასიის სამხედრო სასამართლო შეუდგა მოწმეთა გამოკითხვას, რომელთა რიცხვი 40 კაცზე მეტია. საქმის გარჩევა რამდენსამე დღეს გასტანს.

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘ

◆ **ფინანსთა** სამინისტროს უცნობებია თავისი რწმუნებულის სობრიევსკისათვის, რომ სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო **ბანკის რწმუნებულთა არა-ჩვეულებრივ კრების მოწვევა** 34 რწმუნებულის წინადადების გამო, სავალდებულოაო.

◆ **ქუთ. დრამატიულმა საზოგადოებამ** უკვე მოიწვია დასი, დასში შედიან ყველა ის მსახიობნი, რომელნიც გასულს სეზონში იღებდენ მონაწილეობას, ახლებში არიან მოწვეულნი ქ-ნი ზარდალიშვილისა, ვ. გოგოლაშვილი, ი. ამაშუკელი და პ. შოთაძე. რეჟისორის ამხანაგად—ქ-ნი ნინო **გამრეკელი.**

სეზონი **დაიწყება 14** სექტემბერს ახალის პიესით.

რეჟისორი მ. ქორელი ამ ჟამად იმყოფება ქ. ტფილისში ახალი პიესების ჩამოსატანად და ახალ-გაზდა მსახიობის გ. იშხნელის მოსაწვევად.

სტუდ. სიო ჰარტურიშვილს დაუწერია ახალი ორიგინალური პიესა „შორეეში“. ამ პიესას მომავალ სეზონში **დასდგამენ.**

◆ მოსკოვის უნივერსიტეტის სტუდ. გრ. ვეშაპიძემ შემთხვევით ძველი წიგნების გამყიდველთან **ნახა 1734 წ. ხელთნაწერი.** გადათარგმნილია თომა კემფიელის „ქრისტეს მიბაძვა“. როგორცა სჩანს, ის რომში ქართველ ბერს უთარგმნია.

◆ **თავის მოწამვლა.** 30 აგვისტოს საოლქო სასამართლოს მახლობლათ მცხოვრებ ზურაბოვის ცოლი ძლიერ ავად გამხდარა. შეშინებულ ქმარს ექიმი მოუწვევია, თუმცა ქალი წინააღმდეგი ყოფილა როგორც გამოირკვა, მას ერთი კვირის წინად მიეღია ვიღაც დედაკაცისაგან შემზადებული მუცლის **მოსაწყვეტი წამალი.** ქალის სიცოცხლე საშიშ მდგომარეობაშია.

◆ ფილიმონ ქორიძის შრომის გამოცემისათვის აგარ. წაღვერში შეუგროვებიათ რვა მანეთი; ამ თანხისათვის დღეს რედაქციას 28 მანეთი აქვს. **ახლანდელ** შემომწირველთა სია: კოწია კოკოჩაშვილი, ან. კვიტიკის ასული, გოგი კოკოჩაშვილი, ნატალია ინჯიას ასული, ზაქ. კოკოჩაშვილი, ივანე გამრეკელი, გიორგი ხეჩინაშვილი, ისიდორე სტურუა, ნინო ჭოლოყავას ასული, თამარ ხელაშვილის ასული, ელენე ჭოლოყავას ასული, ფაცი კანდელაკის ასული, ც. გველესიანის ასული, ვერა ბერძის ასული, ბონდო გრიგოლია და ნანა ბოკერიას ასული. („კოლხიდა“)

◆ **20** აგვისტოს, საღამოს 5 საათზე, ტყიბულის რკინის გზის მახლობლად 47 ვერსზე გზის დარაჯს დაუნახავს ჭაობში **დამხრჩვალი კაცი.** როგორც პასპორტიდან სჩანს, ის უნდა იყოს რაჭის მაზრის სოფ. სხვავას მცხოვრები ბიჭია კაციას ძე ჩლაიძე.

◆ **დაჭრა.** 30 აგვისტოს, 12 საათზე ხარაგაულისა და ძირულას შუა 134 ვერსზე ნაპეს **მძიმედ დაჭრილი** გზის დარაჯი მიხეილ ბაქრაძე. დაჭრილმა განაცხადა, თოფები მესროლეს სოფ. გვერკის მცხოვრებლებმა ღენტორ მაჭავარიანმა და მისმა შვილმა აბესალომმაო.

◆ გასულ კვირაში, საფირჩხიაზე მაძებარმა პოლიციამ გაჩხრიკა რამოდენიმე ჰირი, ზოგს მათგანს **ალმოაჩნდა ყალბი ფული,** ისინი დაატუსაღეს. (**„მნათობი“**).

ᲞᲠᲝᲕᲘᲜᲪᲘᲐ

◆ **კოჯორი** (ტფილ. გუბერნია). ტფილისის მოქალაქემ ანტონ არუთინოვმა ვერცხლის ქამრით თავი გაუჩეხა მეარღნეს არშაკას. დაჭრილი რამდენიმე წუთს შემდეგ გარდაიცვალა. მკვლელი შეიპყრეს.

ᲡᲐᲥᲐᲚᲐᲥᲝ ᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲔᲑᲘ

4

„სახალხო გაზეთი“ სოვდაგრების ინტერესებს იცავს, რადგანაც ქართველ ხმოსანთა რიცხვის გადიდება ქალაქის თვით მმართველობაში გამოიწვევს“ ქართველ ბურჟუაზიის ზრდასაო, ამბობს „მნათობი“ და ჰგონია ემით შეგვაშინებს. უპირველესად ყოვლისა უნდა აღვნიშნოთ, რომ თუ ქართველ ელემენტის გაძლიერება ბუნებრივად, სხვათა შორის, ქართველ ბურჟუაზიის გაძლიერებასაც შეუწყობს ხელს, ეს კიდევ იმას არა ნიშნავს, ვითომც ყველა ის, ვისაც ქართველ ელემენტის გაძლიერება ქალაქის თვით მმართველობაში საჭიროდ მიაჩნია, აუცილებლად ბურჟუაზიის ინტერესებს იცავს. ამაზე ბევრი გვიწერია. მკითხველებმა იციან ჩვენი აზრი ამის შესახებ და ამიტომ ძალიანაც აღარ გავაჭიანურებთ. მაგრამ მაინც არ შეგვიძლიან ერთხელ კიდევ არ აღვნიშნოთ, რომ ეროვნულ ინტერესების თვალსაზრისით სულ ერთი არ არის, განვითარდება ეროვნული ბურჟუაზია ტფილისში თუ არა. ჩვენს მოწინააღმდეგეთა წერილებში კვლავ ვხვდებით ტრაფარეტულ და შაბლონიურ არგუმენტაციას, მშრომელი მასისთვის სულ ერთია, ქართველი ბურჟუა გააძრობს ტყავს მუშას, თუ სხვა ეროვნებისაო. მართალი იქნება ეს მტკიცება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ საკითხს შევხედავთ არა ეროვნულის, არა, თუ გნებავთ, კლასიკურის თვალ-საზრისით, არამედ მხოლოდ კონკრეტულ მუშის ჰირადის თვალსაზრისით. მაგრამ საზოგადო მოღვაწისა და მწერლის ვალდებლობაა ერთმანეთისაგან გამოარჩიოს კერძო და საზოგადოებრივი ინტერესი, ვინაიდან ძალიან ხშირად ინტერესი კერძო მუშისა დიამეტრალურად განსხვავდება კლასიურ ინტერესებიდან. მშრომელი მასა ბურჟუაზიის ინტერესების დასაცველად ვერ გამოვა, მაგრამ ეს კიდევ იმას არა ნიშნავს, თითქოს ბურჟუაზიულ ცხოვრების განვითარებას ერის ცხოვრებაში არავითარი მნიშვნელობა არა ჰქონდეს. რამდენადაც მუშა შეგნებულია, იმდენად უფრო ნათლადა აქვს წარმოდგენილი როგორც თავისი სოციალური მდგომარეობა, ისე მდგომარეობა და სოციალური მნიშვნელობა თავის მოწინააღმდეგე კლასისა. მით უფრო მოეთხოვება ასეთი ობიექტიური შეფასება მოვლენებისა პუბლიცისტს. მაგრამ ჩვენს მოწინააღმდეგეთ დაავიწყდებათ ხოლმე არამც თუ ობიექტიკობა, უბრალო ლოდიკაც კი, როდესაც საქმე არჩევნებზე მიდგება. ეს რომ ასე არ იყოს, მაშინ არ იტყოდნენ, ეროვნულ ცხოვრების განვითარებაში ბურჟუაზიას არავითარი მნიშვნელობა არა აქვსო. გავკადნიერდები და მოვაგონებ „მნათობელებს“ ბ-ნ ნ. ფორდანიას წერილს, რომელიც მან განსვენებულ დ. ზ. სარაჯიშვილის ხსოვნას უძღვა. გულ-დასმით გადაიკითხონ ის წერილი ჯაშაში დარწმუნდებიან, რომ კაპიტალისტიც შეიძლება დიდს სამსახურს უწევდეს ეროვნულ ცხოვრების განვითარებას. ვინ გაბედავს და იტყვის, რომ ქართულ ეროვნულ ცხოვრების განვითარებისთვის სულ ერთი იყო, დ. ზ. სარაჯიშვილი სომეხი იქნებოდა თუ ქართველი? ვინ გაბედავს და იტყვის, რომ ქართველების მუზეუმისთვის ქონება შეეძლო მანთაშევს დაეტოვებინაო? ამას მხოლოდ ბრიყვი იტყვის.

მე რომ ჩვენი მოწინააღმდეგეთა ჩვეულება ვიცი, საჭიროდ ვრაცხ ეხლავე დავუმატო, რომ ბურჟუაზიული კლასი ეროვნულ ცხოვრების ღერძად არ მიმაჩნია; მაგრამ ვერც იმას ვიტყვი, რომ ნაციონალურ ბურჟუაზიის გაძლიერება ეროვნულ ცხოვრებაზე არავითარ გავლენას არ ახდენს. ეს განზრახ დაბრმავება იქნებოდა, და ეს რომ შემძლებოდა, მაშინ ხომ „მნათობის“ თანამოაზრე ვიქნებოდი. ამიტომ, თუ ქართველ ელემენტთა გაძლიერება ქალაქის თვით-მმართველობაში ქართულ ბურჟუაზიის გაძლიერებასაც გამოიწვევს, ჩვენ ამას სიამოვნებით მივეგებებით, ვინაიდან ეროვნულის თვალსაზრისით სულ ერთი არ არის, სიმდიდრე ვის ხელში გროვდება, ქართველისა თუ სხვა რომელიმე ერის ბურჟუაზიისა. ვისაც სურს ეს ჩვენი დებულება დემაგოგიურის მოსაზრებით გამოიყენოს, დაე გამოიყენოს: ერთხელაც იცნება დემაგოგობას ხალხის თვალში ფასი დაეკარგება.

მაგრამ ქალაქის თვით-მმართველობა ხომ მხოლოდ ბურჟუაზიულ კლასის სარბიელი არ არის? მართალია არჩევნებში მონაწილეობის მიღება მხოლოდ ცენზიან მცხოვრებლებს შეუძლიანთ. მაგრამ ქალაქის ცხოვრება მხოლოდ არჩევნების პროცესით არ განისაზღვრება. ქალაქის ცხოვრება მეტად რთულია. მრავალფერი ინტერესებია ერთმანეთზე გადახლართული. მშრომელი მასსა პირდაპირ არჩევნებში მონაწილეობას ვერ იღებს, მაგრამ იგი მაინც ერთი მონაწილეთაგანია ქალაქის რთულ სოციალურ ცხოვრებისა. ამასთანავე ერთად ქალაქის თვითმმართველობაში სოციალური მომენტი გადახლართულია ეროვნულ მომენტთან. ქალაქის ცხოვრება მჭიდროდაა დაკავშირებული სოფელთან, ჩვენი სოფელი და ქალაქი მუდმივ ურთიერთობაში იმყოფება. გაცილებით უფრო გაიზრდება ეს ურთიერთობა, და ეკონომიური დამოკიდებულება მაშინ, როდესაც ჩვენში საერობო თვითმმართველობას შემოიღებენ. ამისთანა პირობებში, თუ ქართველი გულგრილი, უბრალო მოწმად დარჩა ქალაქის ცხოვრებისა და აქტიურად არ ჩაერია, მომავალში უფრო გაღარიბდება და ეკონომიურ კონკურენციის სარბიელზე ბოლოში მოექცევა. იგი ისე ვერ განვითარდება, როგორც განვითარდებოდა, ქალაქის თვითმმართველობა რომ მისთვის დახშული არ ყოფილიყო.

თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ქალაქის თვითმმართველობას ეროვნულ ცხოვრებაზე, ამას იქიდანაც დავინახავთ, რომ სწორედ ქალაქის თვითმმართველობის წყალობით მოღონიერდა ეკონომიურად არამც თუ აპაური, ოსმალეთიდან გადმოხვეწილი სომხებიც. კი ქალაქის თვითმმართველობაში ხაბატონებული ტენდენცია სომხის ბურჟუაზიისა ხელს უწყობდა გადმოხვეწილ სომეხთა და საზოგადოდ სომეხთა ეკონომიურად წარმატებას. რა თქმა უნდა, ქალაქის თვითმმართველობა ერთად-ერთი წყარო არ არის ქალაქის ეკონომიური ძალისა. ეროვნულ ბურჟუაზიის ინტერესებიც ეგრე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რი ხმაურობა ისმოდა. ამ დროს ერთმა მლოცველთაგანმა დაიყვირა: „მგალობელთა გუნდი ვარდებაო“. ხალხში ერთი ალიაქოთი შეიქმნა. ხმა: ცეცხლი გაჩენილა ტაძარშიო“ მთელი ხალხი ჟრიამულით კარებს ეცა. შეიქმნა საშინელი ჭყლეტა. ტაძარში გაისმა ოხვრა და ყვირილი. ვიღაც წაიქცა ტაძრის კარებთან. გოინება დაბნეული მლოცველები წაქცეულ ადამიანზე გადადიოდნენ კარებში გასვლის დროს. შეშინებული ხალხი ერთმანეთს აწვებოდა ქუჩევდა, ფეხქვეშ სთელავდა, ისმოდა ოხვრა, ყვირილი. ვიღაც მლოცველთაგანს სევდის ქარი აუვარდა. ბავშვებმა მორთეს ყვირილი. სამღვდელოებამ შესწყვიტა ღვთის მსახურება. ეპისკოპოზი არსენი და ტაძრის წინამძღვარი სწრაფად გაჩირვებულებს მიეშველენ. ამათ მაგალითს მიჰბაძეს მის თანამწირველთა და ხალხმაც. ყველა თვალცრემლიანი იყო. ვინც დაშავდა, მას სიკვდილის შიშით ილაჯი გაეწყვიტა. რომლებიც უვნებელნი დარჩნენ, თავზარდაცემულნი ეძებდნენ თავიანთ შვილებს, მშობლებს, დებს. თუ ძმებს...

ტაძრის ეზოს ყოველ კუთხეში ისმოდა ქვითინი ნათესავებისა, გარდაცვალებულების გვამებთან. ბედზედ ბერების სასადილო ოთახში ვახშმობდნენ ჯარის კაცები, რომლებიც როტის უფროსის ბრძანებით მიეშველნენ უნუგეშო მდგომარეობაში მყოფ მლოცველებს. ღამის თორმეტ საათზე მოვიდნენ ექიმები, რომლებმაც ნახეს 6 კაცი მკვდარი და 50 კაცი ძალზე დაშავებული, რომელთაგანაც წყლულის შეხვევა იყო საჭირო. დაშავებულთა შორის ბევრი ძლიერ უნუგეშო მდგომარეობაშია. დაპატიმრეს ვიღაც ს—ოვი, რომელმაც მოწმების ჩვენებით ვითომც პირველად დაიყვირა: „მგალობელთა გუნდი მაღლიდან ძირს ვარდებაო“.

არის ოკლე რამანიშვილი.

ნაძალადევის სახალხო თეატრი

როგორც მოგეხსენებათ ერთი წელიწადი იქნება, რაც ნაძალადევის თეატრს საჭირველი ჩაეყარა. მოზრდილთათვის იმართებოდა იაფფასიანი წარმოდგენები, ბავშვებისათვის კი უფასო სახალხო კითხვები, ბუნდოვან სურათებით. მაგრამ თეატრი, სიპატარავის გამო, მოთხოვნილებას ვერ აკმაყოფილებდა, რის გამოც ხშირი იყო უსიამოვნება და დავიდარაბა. ამიტომაც, ერთი თვე იქნება, ნაძალადევის სცენის მოყვარეთა წრის გამგეობა შეუდგა ქალაქის მიერ დათმობილი თეატრის შენობის გადაკეთება-გადიდებას, რაც სასიამოვნოდ უნდა ჩაითვალოს. თუმცა ამ წრეს საკმაო შეძლება არა აქვს, მაგრამ საზოგადოების მხრივ დახმარების იმედი აქვს. ეს დახმარება უკვე გამოიხატა იმაში, რომ ზოგი უფასოთ მუშაობს თეატრის შენობის აგებაზე, ზოგი ფულით მასალით და სხვა გვარად უწყობს ხელს. როგორც გავიგე, ამრათა აქვთ ამ სახალხო სახლს დაარქვან განსვენებულ დ. ზ. სარაჯიშვილის სახელი, რადგან მან უკვდავი ძეგლი დაიდგა ხალხში, მეტადრე მუშებში თვისი მათდამი ყურადღებით. დ. ზ. სარაჯიშვილმა იმისთანა მაგალითი ჩაიდინა, რის მსგავსი თითქმის არსად მომხდარა, და ნაძალადევსაც, როგორც მუშათა უბანს არ უნდა დაეყოწყოს მაშვრალთა მოამაგე, და უნდა ამით აღნიშნოს ეს. იმედია საზოგადოება ყურადღებას მიაქცევს ამ სიმპატიურ მოვლენას და შეძლებას მისცემს ზემოხსენებულ წრეს დროზე დაამთავროს თეატრი, რომელიც ასე ესაჭიროება ქალაქს მოწყვეტილ ნაძალადევს და დიდუბეს, რადგან ამ თეატრს თავის ადგილ-მდებარეობით თამამად შეუძლიან დაკმაყოფილოს ეს ორი განაპირა უბანი. ეს კი მხოლოდ მაშინაა შესაძლებელი თუ საკმაო თანხა მოგროვდა, რომ ფართე სათეატრო შენობა აიგოს.

წრის გამგეობა კი, მუყაითის შრომის გამო ძალლობის ღირსია.

ერმალოზა კახ.

ხმა სამტრედიიდან

მოყვარეს პირში უძრახე,
მტერს პირს უკანაო...

ხალ. თქმულება.

ყოველ დაბა-სოფელს თავისი მზრუნველი ჰყავს, რომელიც მის ინტერესებს იცავს და მოხერხებულ დროს ირჩევს, რომ ხმა ამოიღოს სხვა და სხვა გვარ კულტურულ დაწესებულებათა დასაარსებლად. ისინი ზრუნავენ მათ ეკონომიურ წარმატებისათვის. სამტრედია ყველა ამას მოკლებულია; აქ ყველაფერი თითქმის თავის თავად კეთდება და მიტოვებულია, რომ არაფერი კეთდება. პროექტები პროექტებზე იბადება, ჰაეროვანი კოშკებიც შენდება, მაგრამ არც ერთი რეალური ნაბიჯი ამ პროექტების განსახორციელებლად არ იდგმება, თითქოს ერთ მოჯადოებულ რგოლში იყოს დახშული ჩვენი დაბის ცხოვრება და ყოველი ცხოველი აზრი ამავე რგოლში უნდა მოკვდეს და დაიმარხოს. უკედ რომ ვსთქვათ, ჩვენი მოღვაწენი, უფრო კარგი მესაფლავენი არიან.

რამდენი ხანია ლაპარაკი იყო, თხოვნებიც იწერებოდა და მგონია, დელეგატებიც კი იგზავნებოდნენ, იმის შესახებ, რომ სამტრედიაში პროგიმნაზია გაეხსნათ; ყველამ კარგად უწყის, რომ საჭტრედიისათვის პროგიმნაზია აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს, იგი საშუალებას მისცემს დიგილობრივ მკვიდრთ ოთხი კლასი მაინც დაამთავრებინონ თავიანთ შვილებს. საქმე სასურველ მსვლელობას ღებულობდა და სწორედ ამ დროს ყველამ ხელები ჩამოუშვა, თითქოს მოიდალნენ, მოსწყენდათო... და, დაიმარხა პროგიმნაზიის საქმეც...

ამგვარივე ბედი ეწვია საქალ. სასწავლებელს მარიამ. სახელ. აქ საქმე ბევრად უფრო კარგად წაიყვანეს, შენობის აგებაც კი დაიწყეს, მაგრამ უცებ, „ხიდი ჩატყდა“, საქმე ჩაიფუშა და დღევანდლამდე უმწეო მდგომარეობაში იმყოფება, დღემდისაც არავის გაუმართავს ეს ჩატეხილი ხიდი... ვაი თუ ესეც ჩვეულებისამებრ დამარხეს.

აიღეთ ეხლა წ.-კ. გამავრცელებელი საზოგადოების ადგილობრივი გამგეობა.

რა გააკეთა მან? თითქმის არაფერი, გარდა იმისა, რომ ერთი სეირნობა გამართა და ისიც ჩვეულებრივზე უფრო მდარი, როგორც შემოსავლის, აგრეთვე შინაარსის მხრივ.

აგერ ორი წელიწადია მგონი, რაც გადაწყვეტილია საზოგადოების მიერ წიგნების და საკანცელარიო ნივთების კიოსკის გახსნა, მაგრამ გადაწყვეტილება დღევანდლამდე გადაწყვეტილებად დარჩა, მაშინ, როდესაც მისი სისრულეში მოყვანა დიდ სარგებლობას მიუტანდა განყოფილებას.

ამავე მდგომარეობაში იმყოფება სახალხო კითხვებისა და ლექციების საქმეც გაისმის აქა იქ, რატომ საზოგადოებას მეტი წევრები არა ჰყავსო, ამა, საიდან უნდა ჰყავდეს, როცა მისი მოქმედება და ღვაწლი არავისთვის თვალსაჩინო არ გამხდარა.

დიდის ყაყანისა და დაუსრულებელ კრებების შემდეგ საზოგადოებამ ცალკე სექცია დაარსა სახალხო წარმოდგენების მოსაწყობად, ამ უკანასკნელმა ძლივს ერთი წარმოდგენა გამართა და, როგორც გადმომცეს, ისიც უხეირო; სცენაზე, საცა სავსებათ უნდა დგეული იყოს ჩვენი ენის სიწმიდე, სიტყვები გაისმოდა თურმე—„ქი ქოვდესუ“ (გქონდეს „რას იქმოსუ“ (რას იზამს) და სხვა როდესაც მათ მკოდნე პირები შენიშნავდენ, ისინი კულისებში: „ძირს ინტელიგენცია“-ო — გაიძახოდნენ.

მაშინ, როდესაც ყოველი გამოცემა თავისუფლად იყიდება რკინიგზის შკაფში, (აქ ერთად ერთი ადგილია საცა ჟურნალ-გაზეთები იშოვება) ქართული გამოცემები განდევნილია აქედან, ასე რომ მსურველი ქართულ გაზეთს ვერ შოულობს.

ვის უნდა ეკისრა ამის მოწესრიგება, თუ არა წ.-კ. საზოგ. გამგეობას. მისი ზნეობრივი ვალი იყო ან თვითონ ეკისრა აგენტურა და ან ვინმე სანდო პირისათვის მიენდო, რომ განსაზღვრულ ადგილას მოეწყო ჟურნალ-გაზეთების გაყიდვის საქმე.

რაც შეეხება დაბის გარეგნულ მხარეს, უნდა აღვნიშნოთ, რომ აქაც ძლიერი არეულ-დარეულობაა: ვერც სიწმინდეა ხეირიანათ დაცული და არც საკმაოდ განათებულია მისი მიდამოები, ხანდისხან სრულიადაც არაა განათება, იმ მოაზრებით, რომ მთვარიანი ღამეაო... საკმარისია მთვარე ღრუბელს მოეფაროს, რომ მგზავრმა კისერი მოიტეხოს ამ უსწორ-მასწორს ქუჩებზე, საცა თავისუფლად დათარეშობენ ღორები და სხვა „წმინდა“ ცხოველები.

გონებრივ სიბნელესა და ცრუმორწმუნეობას მოუცავს ჩვენი დაბა. ავიღოთ აქაური ექიმების მდგომარეობა; მაშინ, როდესაც ისინი ნახევარზე მეტად უსაქმოდ სხედან და მათ ახლოს ავადმყოფთა ჭაპანებაც კი არ არის, ვინმე კერძო პირს, რომელსაც მედიცინისა იმდენი გაეგებათ, რამდენიც ბატს ქიმიისა, ყრავითარი განათლება არ მიუღიათ და ხეირიანად გკარსაც კი ვერ მოგიწერს, ერთის წუთითაც კი არა აქვს მოსვენება, ყოველ წუთში ეტლით დაადროლებენ „პაციენტებთან“. ექიმიც ის არის და პროვიზორიც, ხალხსაც სხვა არავინ უნდა, მცოდნე ექიმების ნაცვლად ასეთი ავანტიურისტები, „კეთილშობილი შანტაჟისტები“ ჰყავს და აფთიაქში დამზადებულ წამლის ნაცვლად „ქვიჯაში“ დანაყული და ლურჯ ქაღალდში გახვეული აგური აქვს...

და ყველა ამაში იგი აუარებელ ფულს იხდის და ეს ვაკბატონები კი შეუმჩნევლად სუქდებიან და მათთან არც ზიზღი, არც საყვედური, არც გაზეთის ფურცლებზე გაფრთხილება, არც პოლიციის ოქმი არ გადის.

რას იზამთ...

ჯერ კიდევ ბნელა და ისინიც სარგებლობენ.

აკაკი ბაბავა.

ნერილი ქვეყნიდან

(რიონის გალმა კუთხე).

არ მგონია იმისთანა მიყრუებული სოფლები იყოს სადმე ქუთაისის მაზრაში, როგორც რიონს გალმა კუთხე. აქეთ არის იმისთანა მრავალრიცხოვანი სოფლები, როგორც ვანი, ტობანიერი და მუხაყრუაა. აგრეთვე შეგვიძლია ჩამოვთვალოთ სხვა სოფლებიც ასე რომ 7—8 სოფლიდან შესდგება. ეს სოფლები უგზოობისა და უხიდობის გამო მოწყვეტილია რკინის გზას, ფოსტა-ტელეგრაფის განყოფილებას, ბოქაულს, მომრიგებელ-მოსამართლეს და სხვას: თუმცა რიონზე ორ-სამ ალაგას არის ბორანი, მაგრამ წყალდიდობის დროს, როგორც მაგალითად წრეულს, ყოველად შეუძლებელი ხდება გადასვლა. წრეულს ზამთარში თითქმის ორი თვე შესრულდა ცხენით და ურმით კაცი არ გასულა მახლობელ დაბა სამტრედიაში, რამაც დიდი ზარალი მისცა ხალხს. მოგეხსენებათ სოფლის ხალხს შინაური ნაწარმოები გააქვს ბაზარზე გასაყიდად და მით ისტუმრებენ როგორც სასოფლო ისე სახელმწიფო გადასახადს; აქვე უნდა აღვნიშნოთ რომ ერთი დიდი საერთო გზა სამტრედიაში წასასვლელი იყოფა სოფელ ტობანიერში ორათ. პირველი ეგრედ წოდებული ძველი ოზურგეთ-ბაღდადის გზა, რომელსაც სულ ცოტა შეკეთება უნდა, მეორე კი საყაანებზე გასასვლელი, რომელიც მისდევს რიონის ნაპირას. ამ გზას მდინარე ხშირად ახდენს და იქ მგზავრობა, ნამეტურ ზამთარში, ჯოჯოხეთია. აუცილებლად საჭიროა პირველი გზა გაკეთდეს, რადგან შედარებით მოკლეა და უშიშარია წახდენის მხრივ. ტობანიერის მამასახლისი კი რადაც მიზეზების გამო მეორე გზას უფრო სწყალობს. კარგი იქნება ბ-ნმა ბოქაულმა ყურადღება მიაქციოს და ის გზა შეაკეთებინოს ხალხს, რომელიც მათთვის იოლია, მოკლე და წახდენის მხრით უშიშარი. არვინ არ ცდილობს რომ რიონზე ხიდი გაკეთდეს და მით ყოველ მხრიდან მოწყვეტილი სოფლები ცხოვრებას დაუახლოვონ. ჩვენის აზრით შეგნებულმა პირებმა, რომლებიც ამ სოფლების შვილებია და სხვა და სხვა აღგილს მსახურობენ, უნდა ითაონ ხალხისათვის ამ გვარი სასარგებლო საქმე. ვფიქრობთ, მთავრობაც შესაფერ დახმარებას აღმოუჩენს მათ, თუ კი რასაკვირველია, ნათლად გაუთვალისწინებენ ხალხის გაჭირვებას უგზოობისა და უხიდობის გამო და აგრედვე იმასაც, თუ რა სარგებლობა აქვს ხაზინას ამ სოფლებიდან. ერთი სიტყვით მთავრობაც ხალხს ამაში ნივთიერად დაეხმარება. საჭიროა მხოლოდ საქმის დამწყები.

განათლების მხრივ ეს სოფლები ძლიერ დაბლა სდგას ქვემო იმერეთის სხვა სოფლებზე. ვერც ერთ სოფელში, გარდა ვანისა, ვერ ნახავთ სამკითხველოს, მაგრამ იქაც სულსა ჰღაფავს. ჟურნალ-გაზეთებიც, როგორც სჩანს მახლობელ ფოსტა-ტელეგრაფის განყოფილების სიიდან ამ სოფლებში ძლიერ ცოტა მოდის. ერთი სიტყვით, ყოველ მხრიდან ჩამორჩენა ეტყობათ რაც, რასაკვირველია, სასიამოვნო არ არის. ექიმობის მხრივ აქეთ დიდი გაჭირვებაა. შეძლებულთ სამტრედიიდან მოჰყავთ ხოლმე ექიმი და უჯდებათ არა ნაკლებ 15—20 მანეთისა, უმეტესობა კი უსახსრობის გამო წამლობას მოკლებულია. კარგა ხანია აქ „მოღვაწეობს“ ცნობილი ლევარსამ ფერშალი. თან დააქვს აბგით ორი-სამი წამალი, რომლებშიაც პირველი ალაგი უჭირავს, ხალხისაგან სიტყვით, „რვოტნი პარაშოკს“. ამ ადამიანის ხელშია ჩავარდნილი მთელი სოფელი და რა სამკურნალო დახმარებას გაუწევს ხალხს ადვილი მისახვედრია. საჭიროა ექიმებმა მიაქციონ ამას ყურადღება, მოვიდნენ სოფლად და დაეხმარნენ.

ოფეოელი.

სპარსეთის ამბები

დეპეშები.

31 აგვისტო.

ლონდონი. რეიტერს აცყობინებენ თეირანიდან, ძველი შაჰი მთელი თავის მომხრეებით და ოჯახობით ტიუმდენშტეპეს გაიქცაო.

თავრიზი. ის ამბავი, ვითომ რახიმხანი დაეხრჩოთ არ გამართლდა. იგი უწამებიათ, რათა ძალა დაეტანებინათ შვილებთან და ყარაჯარის ხანებთან წერილი მიეწერა და ერჩია რომ შუჯა-უდ-დოულეს მხარს ნუ დაუჭერთო. თავრიზის დამცველთა რიცხვი დღითი-დღე იზრდება. მიზეზი ის არის, რომ თეირანიდან ფული დროზე მოუვიდათ. მოდიან აუარებელი კავკასიელები.

ბარფუში. დეპეშებმა დაიგვიანეს, რადგანაც ტელეგრაფი გაფუჭებული იყო. მეჯლისის რაზმი ამოლს მოვიდა. რაზმის მეთაურებმა ემირ-მუქარემს ბეჭედ დასმული წერილები გაუგზავნეს და უბრძანებენ დაუყოვნებლივ ამოლს მოდი, თორემ შენს მამულს ავიკლებთო.

ქალაქი ამოლი. ადგილობრივი გუბერნატორი რუსეთის კონსულის შენობას შეეფარა. კონსულის აგენტის ჭულიაბმა სთქვა, აგვისტოს 27-ს შუადღისას 50 მხედარი მეჯლისის ჯარისა უჯაბადში ძალით შეცავდა. აქ რუსეთის ბაირაღის ქვეშ იყო ემირ-მუქარამის შვილი. მიუხედავად საკონსულოს აგენტის წერილისა უჯაბადი აიკლეს. ქონება გაძარცულია. ემირ-მუქარამის შვილს იარაღი ჰყარეს და ისე გაანთავისუფლეს. აწიოკების დროს საკონსულოს აგენტის შიკრიკსა სცემეს, შემდეგ გათოკეს და თავლში შეაგდეს, მაგრამ რამდენიმე საათის მერე გაანთავისუფლეს. მიჰკლეს ემირ-მუქარამის მხედარი. აგვისტოს 28, მეჯლისის ჯარიდან 150 მხედარი მოვიდა. მათ რიცხვში 20 სომეხია. მათ რუსული თოფები უჭირავთ ტულის თოფხანისა და მრავალი პატრონა აქვთ. ძარცვა-გლეჯა არაკის დაუწყია, მაგრამ ცხენებს კი ძალად ართმევდნენ ხალხს. მოწინავე პატარა რაზმი სარის დასაჭერად გაილაშქრა. მაჰმედ-ალის წინააღმდეგ მხედრების გაგზავნა შეაჩერეს. აგვისტოს 29 სავადქუხის მიდამოებში დიდი ბრძოლა იყო. ბრძოლა იქ 28 დაიწყო. გამარჯვება მეჯლისის ჯარსა რჩება. მაჰმედ-ალიმ სავადქუხი მტერს დაუთმო. მაზანდერანდები უკან იხევენ. მაჰმედ-ალიმ თურქმენების თანხლებით ბანაკი მიატოვა და სადღაც წავიდა. მაჰმედ-ალის ჯარს სემამისაკენ გზა მოუჭრეს. საქმის მთელი სიმძიმე იზმაილ-ხანსა და მირათ-ხანის შვილებს დაეწვა კისერზე. სარად-მუხი, მეჯლისის ჯარის სარდალი 100 მხედრით სარს მივიდა. იზმაილ-ხანმა უკანასკნელი ბრძოლა წაგო უკან დაიხია. საით მიდის არავინ იცის. მაჰმედ-ალიმ, როგორც ამბობენ ხოზანჯერიფზე გაუვლია და ასტარაბადისკენ წასულა.

უცხოეთი

ჩინეთი.

რეგოდეუციონური მაძრობა ჩინეთში ფეხს ძლიან იკიდებს და სახუმარა ადარა ხდება. კონტინენტ რეგოდეუციონერებს დიდი ხანია კიდეწყვეტილა ქვეთ, რომ შეკინს თავს დესხნენ. ამის გამო მთავრობამ ბრძანება გამოსცა დიდი ეურადღებით მოეკიდნენ ეგვიდს, ვინც კი დედა-ქალაქში შეკა. დიდ ეურადღებას აქცევენ მეტადრე ამათ, ვინც გაკრეკილია. ამათ აგზავნენ და თუ უბრალო რამე მაინც შეამჩნიეს მაშინვე ატუსაღებენ, ან ასახლებენ და ჩინეთიდან აძევებენ. კაზეთები ამ რეპრესიებს ბრიტანეთისაკენ ეტყობენ, ამბობენ, მთელ ჩინეთს სავსეთ ეეეურეკენა. მაკრამ ჩინეთის მთავრობას მარტო ჩინელ რეგოდეუციონერებთან არა აქვს საქმე აწეწილი. კანკასეს მაჰმადიანებიც დეადგენ. მათ შიმშილობა და მოხდეგების თავგასეფლობა ადეადგებთ. მთელ კანკასეს „წინასწარმეტყველები“ მოადგენენ. ესენი ჭქადაგენენ, რომ მანჯურიის დინასტიის ბოდო დადგა. მთებში აჯანყებეფლთა ბრბონი ეჩვენ კანდნენ.

საფრანგეთი.

კაზეთები ბეგრს სწერენ იმის შესახებ, თუ რა იყო მიზეზი ბრინც ნაპოლეონის სასახლის კამოფიცდებისა. აქ თურმე მოუსდენიათ დიდი შეთქმეფლები საფრანგეთის რესპუბლიკის დასაქეფეფად და საფრანგეთის ტახტზე ბრინც ნაპოლეონის დასასმეფად. ამბობენ, ვითომც საფრანგეთის ბანკირებს ამ საქმისათვის 500 მილიონი ფრანკი გადეფდეთ, იმ აზრით, რომ რესპუბლიკა კაპიტალის დამფუძეფლეთ. ბეგრი გამონეფილი რესპუბლიკანეფლიც ეთანეფმეფნენ შეთქმეფლ ბონაპარტისტებს, ზოგისათვის ფული მიეცით, ზოგს დიდ წეფლობას დაპირებიან საფრანგეთის მომავალ მეფის სასახლეში. შეთქმეფლებს მხოლოდ იმით ადმოეფნენიათ, რომ ერთ შეთქმეფლთაგანს საზოგადოებაში თავი ვერ დაეჭერია და ეფეფ შეჭმარეთ.

ბიბლიოთეკა.

ნომეხთა ეროვნული კრება.

ამ ხანად სტამბოლში სომეხთა ეროვნული კრებაა კამარეული. მან სხვათა შორის კადასწეეტა კადასცეს პორტას მემორანდუმი, რომელშიაც სომხების მდგომარეობა და სურვილები იქნა ადწერილი.

კრება ამბობს, რომ სომხის ხალხის ნდობა ახალ რეჟიმისადმი შერეულია, რადგანაც მას შემდეგ, რაც ოსმალეთში ახალი წეს-წეობილება შემოიღეს, სომხებს მეტადობანი ერთი თვეც არ უნახავთ. კრება ეხოეფდობს კადაეეენონ ის მოხდენა, რომელიც ხალხს აწეხებენ. მგერე ანბიდან კადასახდონ ქურთთა რამდენიმე შეხა, ესენი ხალხს ამინებენ, დასჯიან რამდენიმე დამნაშავე ქურთი, ნება მისცენ სომხებს იარაღის ტარების ქურთთაგან თავის დასაცავად და ქურთთა შეიხებს აუკრძალონ სომეხთა სოფლების დახარკვა. განსაკუთრებულ ეურადღებას იქცევს მემორანდუმის ერთი მუხლი. რომელიც სომხები თხოეფდობენ, რომ კანონმდებლობით მგერე ანბიანი ადეკრძალეფლი იქნეს მგერეწმიენ სომეხ ქალთა ძალად კამოყმიდანება. მემორანდუმი მესიმისტურად თავდებს: ეეფლა ეს საშუალებანი მიდიატიეფრა. რადიკალური სიმეფლებს ის იქნება, რომ ან ქურთებს იარაღი მთლად აეკარონ ან მოეფლი სომხობს შეიარაღონ.

დეპეშები

(ბეტერრ. დეპეშათა ბიუროს ბიულეტენიდან)

30 აგვისტო.

საზღვარ-გარეთ.

პარიზი. კასტელანეი, რომელიც ლეეგრის მეზეემიდან ფინიკეერ ქანდაკებათა მოპარვისათვის იყო დატუსაღებული, განთავისეფლდეს.

ბეგასის სიტეეეთ დეპეშეს მინისტრთა საბჭოსათვის მოეეხსენებია პასუხი, რომელიც გერმანიის მთავრობას უნდა გადასცეს. ბეგასი ამბობს, რომ პასუხი ბრიტანიისადეეეარად საკმაოდ ცხადი იქნება, მეტადრე იმ საკითხში, რომელიც ეარეფლ ტრანსპორტებს ეეხება. ესენი ბქადაგენენ, რომ მანჯურიის დინასტიის ბოდო დადგა. მთებში აჯანყებეფლთა ბრბონი შეეეკ გაჩნდნენ.

ბერლინი. კეგრმანიაში ბეგრგან ტეტხდი მძეინვარეს.

სტოკჰოლმი. შვეციამ და ნორეგიამ ბორტუგალიის რესპუბლიკა ეეფლეფ.

მადრიდი. სამხედრო მინისტრმა ბეფდიდიდან დეპეშა მიიღო, კარლეეი ესპანეფლების ჯარს დაესხნენო ესპანეფლს ზარალი მოსეფლია.

კალანი. ობსერვატორიის დირექტორი იუწეებს, რომ ეტნაზე რამდენამე ეეფლი კიდეკ გაჩნდა. ნაცარტეტის ეტნის კარეშეო გზა წეფლეკა. მოძრაობა შეეეძლებელია.

ლისაბონი. ადმოაჩინეს მონარქისტთა შეთქმეფლება. დაიეეერეს საეეერო ქალაფლები. მრავალი დატუსაღებეფლია.

ტამბოლი. სამხედრო მინისტრი თანახმაა თავისი ხარჯთ ადრიეტეეა ერთი მილიონი კირეანქით შეამცირეს. კაბინეთში უთანხმოება მოისმა. კრა. ზისის მოდოდინი ადარ არის.

ჰეკინი. აქეურ გაზეთების სიტეეეთ ეზინჯეეს ძალიან ადეინეეეფლ ქრისტიანების მასსა დაეეეეთ და რამდენიმე მისიონერი მოეკალეფ. ტეფლეგრაფი გაფეეეეფლია.

მელილია. ესპანეფლებს ბრძოლაში 18 კაცი მოეკალეს და 77 დაეეეეეს. ამაო რიცხვში 3 თუ 4 ოფიცერია, ბრძოლა გაცხარებეფლი იყო. ესპანეფლებმა დიდად გიმარჯვეს.

რუსეთი.

ნიკოლაიევსკი. ერთი კვირის განმავლობაში ხიდერით 51 კაცი გახდა ავად. 24 მოკვდა.

ოდესა. ნავთსადგურში კაფიტეეა ეთავდა. დროებით მეეეების მოკრეა შესწეეეტეს. ეეეფლ ბეეეეს ახალი მეეეა ეეეეეეეს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჰელსინგფორსი. . . . კაზეთების სიტეით მახეიდს დეშეს მიუდია, რომ შშვიდობიანობის კონგრესი 1912 წლამდის გადიდოთ. კაზეთები მოქალაქეებს იბარებენ 1 სექტემბრს კრებაზე მიეიდნენ მომდინარე პოლიტიკურ საკითხის განსარჩევათ.

ნოვოჩერკასკი. ადრანინში, წარნიშეეის სოფლის საზოგადოებაში ხოდერით 5 კაცი გახდა ავად. 2 მოკვდ.

პეტერბურგი. ამერიკის შეერთებულ შტატების განსაკუთრებულ ელჩს ჭოფმეისტერ ბარონ როზენს სახელმწიფო საბჭოს წევრად ეოფნა ებრძანა.

თეატრი და ხელოვნება

ელო ანდრონიკაშვილი და შალვა დადიანი, კახეთიდან უკვე ტფილისში დაბრუნდნენ, სადაც ზუბალაშვილის სახალხო სახლში დასდგამენ ორ წარმოდგენას: პირველად—ჭ-ნ ხევდიან ახალი ორიგინალური პიესას **„ხანნელის მსხვერპლნი“** და შეორედ ტოლსტოის „აღდგომას“. შემდეგ სოხუმში მიემგზავრებიან, სადაც მთელი წლით მიწვეულნი არიან.

ზუბალაშვილის სახალხო სახლი. ოთხშაბათს, 31 აგვისტოს, გაიმართა წარმოდგენა-კონცერტი. პირველ განყოფილებაში იმღერა მიხეილ კავსაძის ხოროომ, რომელმაც ჩინებულად ჩაიარა. მეორე განყოფილებაში ვლ. ალექსი-მესხიშვილმა წაიკითხა **რუსულად** გოგოლის „შეშლილის წერილები“.

მესამე განყოფილებაში ითამაშეს ა. ცაგარლის „მთიკო“. კარგები იყვნენ ნ. ჯოკირიძე (ოსეფა), დ. მგალობლიშვილი (გაბო) და ომმდერალთა გუნდი. განსაკუთრებით მოეწონა საზოგადოებას ანდრია და ნიკოლოზ კავსაძეების ცეკვა. **მე არა ვარ.**

სახაზინო თეატრის ანტრეპრენიორმა **ივანე პეტრეს ძემ ფალიაშვილმა** საოპერო მსახიობთა სია უკვე შეასრულა. დასის შემდგენლობა წელს შედარებით სხვა წლებთან საინტერესოა. მსახიობების უმეტესობა უკვე ჩამოსულა და რეპეტიციებს 14 სექტემბერს დაიწყებენ, მხოლოდ სეზონი ოქტომბრის პირველ რიცხვებში დაიწყება. პირველად დასდგავენ ოპერას „ეიზნ ზა ცარია“. შემდეგ დადგამენ „პიკ. დამას“, „აიდას“ „ლატინსკი გვასატალას“, და სხვა. წელს დასდგამენ აგრედვე იპოლიტოვ-ივანოვის ოპერას „ლალატს“, როგორც გავიგეთ ოპერას თვით კომპოზიტორი დასდგამს. ორკესტრი 45 კაცისაგან შესდგება, ხოროც ესეთ რიცხოვანია.

სამშაბათს, 30 აგვისტოს, ვეტცელის თეატრში ადგილობრივ სცენის მოყვარეთა მიერ ქ. ბ. ე. ჩიქოვანისა და ბ. ს. სვიმონიძის მონაწილეობით წარმოადგინეს „ორი ობოლი“, დრამა 5 მოქ. და 8 სურ. თარ. ა. ცაგარლისა. წარმოდგენამ კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა დამსწრე საზოგადოებაზე. მოთამაშეთა შორის კარგი შთაბეჭდილება მოახდინა ქ-მა ე. ჩიქოვანმა თავის დაკვირვებული და გრძნობიერი თამაშით (ჰენრიეტას როლში). მეტად რე იმ ადგილას, როდესაც გერნიეტა გრაფინიას თავის წარსულ თავ-გადასავალს უზიარებს და ამავე დროს ქუჩიდან მოისმის ლუიზას სიმღერა, სადაც სიხარულისაგან ქუიდან იშლება და გარბის კარებისაკენ. ამ დროს მოულოდნელად ატუსადებს გრაფი მისმა დახელოვნებულმა თამაშმა არა ერთხელ აცრემლა დამსწრე საზოგადოება, და მსახიობი არა ერთხელ დააჯილდოვეს ტაშის ცემით და თაიგულებით. თუ ეცდება ქ. ბ. ჩიქოვანი თვალსაჩინო ადგილს დაიჭერს ქართულ სცენაზე. კარგი იყო ბ. ს. სვიმონიძე ეკის როლში, კარგები იყვნენ. ბ. ბ. პეპანოვი პიერის როლში, სალაყაია პიკარის როლში ქ. ბ. რჩეულოვი მამიდა ფროშარის როლში და ქ. ბ. აფხაზიშვილს არა უშავდა მარიანას როლში. ქ. ბ. მარგველაშვილმა კარგად ვერ დაგვისურათა ბრმა ლუიზა. ყოველ შემთხვევაში ბრმები ამნაირად არ დაიარებიან და სიმღერა არ ჰგავდა ლუიზას გულსაწვავ სიმღერას. აგრედვე სუსტობდა ბ. კოხრეიძე ექიმის როლში და ბ. ბახტაძემ კარგად ვერ გადმოგვცა მრისხანე გრაფი. დანარჩენები ერთი მეორეს ხელს უწყობდნენ.

შენიშვნა ბ. რეჟისორს: რატომ მისცა ორი როლი ერთსა და იმავე ადამიანს, როდესაც კარგად იცის, რომ ეს ეფექტსა ჰკარგავს. სამწუხაროდ წარმოდგენას ხალხი ცოტა დაესწრო. **ახეგ-ისა ვარ.**

წერილი რედ. მიმართ

ბ-ნო რედაქტორო!

უმორჩილესად გთხოვთ ადგილი დაუთმოთ ამ წერილს თქვენ პატივცემულ გაზეთში.

სოფ. ტყვიავში 13 აგვისტოს გამართული იქმნა წარმოდგენა ნატალია მერაბის ასულის გაბუნიაცაგარლის სახელობის ფონდის სასარგებლოდ. სრული შემოსავალი იყო 61 მან. 45 კ. ხარჯი, როგორიც არის მსახიობის მოწვევა, სცენის მოწყობა, მისვლა-მოსვლა და სხვა წვრილმანი იყო 25 მან. 25 კ. წმინდა შემოსავალი დარჩა 36 მან. 20 კ.

დიდს მადლობას ვწირავთ ყველა მათ, ვინც რაიმე დახმარება გაგვიწია წარმოდგენის გამართვის დროს.

წარმოდგენის გამგე სტუდ.
3 ყიფშიძე.

ამ რამდენიმე დღის წინად „სახალხო გაზეთში“ წაიკითხე კორესპონდენცია ს. მარტყოფიდან „მოყვარის“ ფსევდონიმით. ბ-ნი „მოყვარე“ ეხება წარმოდგენების გამართვის საკითხს მარტყოფში და თხოულობს ანგარიშს, თუ სად მიდის ეს ფულიო?

სიამოვნებით ვაკმაყოფილებ „მოყვარის“ ცნობის მოყვარეობას. წარმოდგენები მარტყოფში იმართება ეს ათი წელიწადი კი არა, როგორც „მოყვარე“ სწერს, არამედ 30 წელზედაც კი მეტია ანგარიში ყველა წარმოდგენებისა სდგება და მტკიცდება იმ გამგეობის მიერ, რომელიც განაგებს ადგილობრივ სამკითხველოს, რომლის სასარგებლოდაც იდგმებოდა სუყოველთვის და დღესაც იდგმება წარმოდგენები. ამჟამად გამგეობას აქვს ნადდ ფულად 107 მანეთი, რომელიც ინახება მარტყოფის წვრილ კრედიტის ამხანაგობაში; ქონება კი მაგალითად წიგნები, ავეჯეულობა და მოწყობილება, შეტანილია ყველა ცალკ-ცალკე დავთრებში და როგორც უკანასკნელ ანგარიშიდან სჩანს არც არა დაკარგულა და არც რა დაღუპულა. გამგეობა ამ ჟამად შესდგება სამი წევრისაგან: თავმჯდომარისაგან, მდივნისაგან და ხაზინადრისაგან. თავმჯდომარედ გახლავთ ამის ქვემორე ხელის მომწერი, მდივნად—პეტრე ჭილაშვილი, ხოლო ხაზინადრად—თავადი დიმიტრი ხიმშიაშვილი. ბ-ნ „მოყვარეს“ შეეძლო, თუ მე ვერ მნახა მარტყოფში, რადგან ხშირად ჩემ საქმეებზე მიხდება ქალაქში ყოფნა, ენახა მდივანი, ან ხაზინადარი, რომელნიც მუდამ ჟამს მარტყოფში იმყოფებიან და ყოველივე ცნობაც მიეღო. დასამალავი რა გვაქვს.

მარტყოფის სამკითხველოს თავმჯდომარე: **პავლინტ ბერიკეი.**

განცხადებანი

ღია წერილი.

ნეტარ პეტრეს ძეს გოცირიძეს!

1910 წელს მძიმე ავადმყოფობისა გამოიძულებული გავხდი მოულოდნელად მიმეტოვებინა შორეული ადმოსავლეთი და თქვენ, როგორც ნდობით აღჭურვილს და ჯარების შეიჯარადრეს, დროებით უფლება გაძლოგეთ იმ ჩემდა კუთვნილ ორ შენობისა, რომელიც სად. კუაჩენძაში და ჩანჩუნშია. როგორც ხმა დადის, თქვენ მანდედან წასულხართ თქვენს ვილებში ჩემს სახლებს ჰყიდიან თურმე. ვინაიდან ახლანდელი თქვენი საცხოვრებელი ადგილის გაგება შეუძლებელი გახდა, გაზეთის საშუალებით უმორჩილესად გთხოვთ ჩემი დოკუმენტები დამიბრუნოთ რომლის საშუალებით შემეძლება ჩემი შენობები გადავარჩინო თქვენი მევალეებისაგან.

ვლადიმერ მაკსიმეიხეძე ჭელიძე.
მოსკოვი, ტვერის ქუჩა, № 27. (1—794—1)

საბუჰგალტერო კურსები

გ. და მ. ტერ-დავიდოვებისა. ნიკოლოზის ქ., N 36, ვორონცოვის ძეგლის მახლობლად.

კანცელარია ღია საღამოს 4—6 ს.

სწავლა დაიწყება 15 ენკენისთვიდან. (25.781.6)

დოქტ. ნავასარდიანისა

ყოველ დღე, კვირეებს გარდა
დაარსებულია 1880 წელს.
(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)

დ ი ლ ი თ:

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, ვენერიული (სიფილ.) ავად.

ე. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ნ. ტ. მუსელიანი: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.

მ. გ. ავეტიანიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., საზ. და ქირურგ.

ა. მ. პუგინოვი. 12—1 ს. შინაგანი, ბავშვებისადა ყვავილის აცრა.

ქალ. ექიმ. ბ. ხ. ზილბერშაცი: 12 ნახ.—1 ს. საბებ., ქალ. და ბავშვებისა.

ბ. ი. გურგენოვი: 1—1 ნახ. ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ა. ბ. კარაპეტიანცი: 1—1½ ს. შიგან. და საბავშვო.

ბ. ვ. აგასაროვი: 1½—2 ს. შინაგანი ბავშვთა ავად.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

ქალ. ექ. ბ. ხ. ზილბერშაცი: 6—6 ნახ. ს. საბებ., ქალ. და ბავშ. ავად.

ლ. ვ. ბეევსკაია-ენგელი: 6—6½ საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ი. ფ. ვარცაშევსკი: 6—7 ს. შინ. განი, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.

11—12 ს. **606 ნაალოგა,**
კონსულტაციაზედ.

რჩევა 50 კ. დარიბებს უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მეთანხმებით

სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის დოქტორი ბ. ა. ნავასარდიანი.
(ტ. (1168—122)

ეშოგიარეთათვის

თავშესაფარი
გეგია-ქალის
თუხარელისა.

ოლგას ქ., ხაბეგიან ინსტიტ. პირდაპირ

მშობიარენი და ფეხმძიმე ქალები მიიღებიან ყოველ დროს დღეცა და ღამეც. არის საერთო. საწოლი, ცალკე ოთახები და ოთახი საიზოლოდ მომსვლელთათვის

მიღება ქალის ავადმყოფობით სნეულთა, ძიძების გასინჯვა, ყვავილის აცრა და მასსაჟი ყოველ-დღე დილის 6—დან ნაშუადღევის 12 ს.

(თ.—108—742)

ვამზადებ

ქალ-ვაჟთ საშუალო სასწავლებლის მეოთხე კლასამდე და სხვა სასწავლებლებისათვის ყველასთვის ხელმისაწდომ ფასად.

მისამართი: ტფილისი, ლიბიხის ფუთიანქი, **ნინო თათეიშვილი.**

(6—4)

გამოცდილი მასწავლებელი

ჩვეულებრივად წელსაც გააგრძელებს მეცადინეობას ოსწავლე ქალ-ვაჟებთან. ამზადებს ყველა საშუალო და ღიბალ სასწავლებლისთვის **პირობებით:** სასულიერო სემინარიისთვის, გიმნაზიისთვის, რეალურ, სავაჭრო სასწავლებლისთვის, სატყეზნიკო, საფერშლო, სამოქალაქო და სასულიერო სასწავლებლისთვის. აგრედვე საბებიო ინსტიტუტისათვის, ამზადებს ერთ და ორ კლასიან **მასწავლებლობის ხარისხზე.** ყველა **კლასის ჩინახთვის.** ღებულობს ანბანის უცოდინარ ქალ. ვაჟებსაც. მეცადინეობა ჩვეულებრივად იქ. ნება სამ ალაგას: 1) ვორონცოვის ძეგლის მახლობლად, 2) ვერაზე, 3) ვაგზალზე. მონაწილეობას მიიღებენ მასწავლებლები მცოდნენი სხვა და სხვა ენებისა და საგნებისა. მეცადინეობა დაიწყება დილის 8 საათზე და გაგრძელდება საღამოს 8 საათამდე. მსურველ მოწაფეებს არა უფროს 15 წლისა, მიიღებენ სრულ **სარჯზედაც, პანსიონში.** მოლაპარაკება მასწავლებელთან შეიძლება ყოველ-დღე, სანამ შეივსებიდეს ადნიშნული რიცხვი მოწაფეებისა.

სიმონოვის ქუჩა, № 23, ქვემო სართულში. შესასვლელი მთავარ-კარებიდან, ქვემო ზარი, და ვორონცოვის ძეგლის მახლობლად. (თ.—1084—18)

ოზურგეთში

თვითმმართველობის ქუჩაზე

იყიდება

სახლი და მიწა. ადრესი ცენტრალური სკოლადი ი. ჭელიძესთან.

(2—793—1)

გეგია-ქალი
ეკ. ი. თოლხაძე

დაბრუნდა აგარაკიდან და განაახლა ავადმყოფების მიღება.

ადრესი: დავიდოვის ქუჩა № 24 მარჯვენა ზარი. ან მთაწმიდის ქუჩა № 15., სახ. 4. (2—795—1)

კ ა ნ ე ფ ი

„ქეტამოტრფოზა“

ამხ.
ა. მ. ოსტროუმოვსა
სრულებით ამრიგად
ჯორფლსა და ნასიცხს
და კანსაც იფარავს, რომ მეორეთ აღარ გამოაჩნდეს.
ვისაც ჯორფლი არა აქვს და უნდა რომ არც გამოაჩნდეს, ვურჩევთ იხმაროს კანეფი

„ალბადერმა“

რომლის ნაწილიც შეზავებულია კანეფ ქეტამოტრფოზეში. მოიხმარეთ ყველგან.

Мецль N 253950 (10—1382—10)

40—1465—1)

თ. მთავრიშვილის და ამხ. წიგნის მაღაზია ქუთაისში

აცხადებს, რომ მომავალ სასწავლო წლისათვის მან დამზადებული აქვს ყოველგვარი სახელმძღვანელო, რომელიც იხმარება დაბალსა და საშუალო სასწავლებლებში. სასწავლებლებს, წიგნ-საცავებსა და საზოგადო დაწესებულებებს ყველა წიგნზე დაეთმობა 10 პროც. (ყდისთვის გადაჰხდებათ ერთი შაური), სოფლის მასწავლებლებს განსაკუთრებული დამთმობა ექნებათ.

ძ. შ. წ. კ. ბ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში

იყიდება შემდეგი წიგნები:

თს. არჩ. ჯორჯაძისა:	წ. 1-ლი „ერთვნულ პროგლემის გარშემო“, ... ფ. 75 კ.
. . .	წ. 2-ე „ჩვენი საზოგადოებრივობა“ . . . . . ფ. 80 კ.
ბ ა ტ ი ნ-ისა:	„ერი და კაცობრიობა განნილ. სოციოლოგიური მხრით“ ფ. 1 მ. 20 კ.
ვ. ყიფიანისა:	«ბამეგრელოს მთავარი ლეგენ», 4 მოქმ. დრამა . . . . ფ. 40 კ.
ფიუკაშვილისა:	«მეტოლბრობა», 4 მოქმ. დრ. ფ. 30 კ.

სალიანის თეატრში მრავნველ და ეოვარჭეთ

ძმ. ძეგველოვების

● მ ა ღ ა ზ ი ა ●

პუშკინის ქ., საკუთარი სახლი, № 9, ტელეფონი № 712,

✦ ახალ-ახალი ✦

ოსეტრინა (ზუთხი) **და სევრიუგა** (ფარცხალი).

გირ. უდავესკოთ 25 კაპ.

მივიღეთ საუკეთესო ბეისუნი ხიზილალა გირვანქა 1 მან. 20 კ.-დე.

(ტ.—1053—)

„სოლარაპინის“ ქართველი მწერლები

— ამხ ვამოცემანი —

ნაწილი I, ფასი 80 კ. (ყდით).

შედგენილი ივ. გოგელაურის მიერ და ნაწ. II, ფასი 1 მ. 45 კ. (ყდით). მედ. მიხ. განგ. იყიდება საქართველოს ყველა წიგნის მაღაზიებში. წიგნის გამყიდველებს დაეთმობათ ჩვეულებრივ პროც. ამ ხარჯმძღვანელო წიგნების გამოწერა შეიძლება ს. კ. ს. წიგნის მაღაზიიდანაც, რომელზედაც მაღაზია დაუკლებს ამდენსავე %-ს, რამდენსაც თავის წიგნს. ვისაც ხურს წიგნის პირდაპირ გამოწერა, უნდა მიმართოს შემდეგი ადრესით: Тифлисъ, типографія «Сорацань». (10—1450—8)

ვაჭრობისა და მრეწველობის სამინისტროს უწყებაში მეოფი

საკომერციო ცოდნათა კურსები

ტ. მ. ფილოსოფიანისა,

(ტფილისი, მიხეილის პროსპექტი, სახლი № 24—4, ტელეფონი 976).

სპეციალური საკომერციო განათლება ვაჟებისა და ქალებისათვის.

კურსის დამთავრების შემდეგ მოწაფეებს ეძლევათ ატესტატი.

პრაქტიკული მეცადინეობა ისევ მოწყობილი, როგორც Pitman-ის სახელმძღვანელომ (ლონდონში) და პიუერის (პარიზში), მეტრ-ლომტორიში. მასალა რეალურ ცხოვრებიდან აიღება. **ხაგნები:** ა) **სავალდებ.:** 1. **ბუღალტერია** (უბრალო, იტალიური, გერმანული, ფრანგული, სანანკო და საფაბრიკო-საქარხნო). 2. **კომერციული არითმეტიკა.** 3. **პოლიტიკური ეკონომია.** 4. **კანონები** (ხავაჭრო უფლება, ხავექსილო წესდებაა). 5. **კომერციული კორესპონდენცია.** 6. **არითმეტიკა ჩოთქუნ.** 7. **კალიგრაფია,** სწორი წერა ხელის გასწორება. ბ) **არა სავალდებულო:** 1. **უცხო ენები.** 2. **სტენოგრაფია.** 3. **და კტილოგრაფია** (რემინგტონი და სხვ.) **და** 4. **კომერციული კორესპონდენცია** უცხო ენებზე. **მეცადინეობა** შეიძლება აგრედვე თითოეულად. **თხოვნები** მიიღება 10—12 ს. **დილით** და 4—7 ს. **საღამ. პროგრამები** და **წესები** მიეცემათ და გაეგზავნებათ **მსურველებს** უფასოდ **კურსების** ადგილიდან.

კურსების დამაარსებელი **საკომერციო** მეცნიერებათა **კანდიდატი**

(1—1444—1) **ტ. ფილოსოფიანი.**

საავაჭრო და მრეწველობის სამინისტროს უწყებაში მეოფი

ნ. ვ. აგრაამიანის
საბუღალტრო კურსები

(არსებობს 1895 წ.)

ავტორი „ბუღალტერიის საზელმძღვანელოსი“, რომელიც მოწონებულია ვაჭრ. და მრეწვ. სამინისტროს მიერ.

ორივე სქესისათვის **კურსი 4 თვისაა** **ყოველ-დღიური** **მეცადინეობით.**

სწავლა იწყება 15 ენკენისთვიდან. კურსებზე **მეცადინეობენ ბუღალტერიისა** **და** სხვ. **სავაჭრო ცოდნათა** **საგნებს** **მრეწველობის** **სხვა** **და** **სხვა** **დარგიდან,** **დამოკიდებული** **ნაგთის** **მრეწველობაზე—ყოველ-ნაირ** **წესით.** **დაწყებული** **ორმაგ** **იტალიურ** **სისტემამი.** **კომერც. არითმეტიკა,** **კომერც. კორესპონდენცია,** **სავაჭრო** **უფლება,** **სავექსილო** **წესდება.** **პოლიტიკური** **ეკონომია,** **არითმეტიკა** **ჩოთქუნ,** **კალიგრაფია,** **ხელის** **გასწორება.** **მხურველთათვის** **უცხო** **ენები,** **სტენოგრა** **და** **რემინგტონი.**

მასწავლებელნი-სპეციალისტნი **უმაღლეს** **სწავლით,** **პრაქტიკულად** **დათეორეტიულად** **ყოველ** **საგანში** **ცალკე** **მომზადებულნი.**

ა ტ ე ს ტ ა ტ ე ბ ი **სამინისტროს** **ნებართვით.** **პროგრამები** **და** **წესები** **უფასოდ** **ეძლევიან.** **თხოვნები** **მიიღება** **25** **აგვისტოდან,** **9** **ს.-დან** **11** **საათამდე,** **და** **5-დან** **7** **საათამდე.**

ნაკლებ **მომზადებულთათვის** **კურსებთან** **არებობს** **მოსამზადებელი** **განყოფილება** **რუსული** **ენისა** **და** **ანგარიშისა.**

წერილობით **და** **პირადად** **მიმართეთ** **კურსებისდამარსებელ:**

ნიკოლოზის **ქუჩა,** **22,** **საკუთარი** **სახლი,** **ტელეფონ** **№** **744.**

(2—1445—2)

საკანცელარიო **მაღაზია** **ოცხელებისა**

დ. და ვ.

მთავრიშვილის **წიგნის** **მაღაზიის** **გვერდით,**

აცხადებს, **რომ** **მას** **დამზადებული** **აქვს** **დიდძალი** **სასწავლო** **და** **საკანცელარიო** **ნივთი:** **რვეულები,** **დღიურები** (**საკუთარი** **გამოცემებისა**), **ჩანთები,** **საზღვარგარეთიდან** **მიღებული** **ბლანკი** **პურის** **კალმები** **და** **ფაბერის** **კარანდაშები,** **სამხატვრო** **ქაღალდები** **და** **საღებავები,** **უბის** **წიგნები,** **საუკეთესო** **პორტფელები,** **ანგარიშ.** **წიგნები,** **ბიუვარები** **და** **მრავალი** **სხ.**

ფასები **მეტად** **დაკლებულია.** (10—1447—9)

სტატბა „სოფლაბნი“, მადათოვის კუნძული.

რედაქტორ-გამომცემელი ნ. ჯუაღდელაშვილი.